

Připomínka ediční a vzdělávací činnosti JČMF v 1. polovině 20. století

Jiří Rákosník

Podmínky v novém státě a hospodářské úspěchy dvacátých let umožnily Jednotě spolu s dobrými vědeckými pracovníky v letech 1919–1951 vydávání a tisk značného počtu vědeckých a vědecko-populárních publikací v několika edičních řadách. Jakkoli jsou jazyk a odborná terminologie těchto publikací z dnešního pohledu zastaralé a obsah odpovídá stavu poznání své doby, mnohé z těchto publikací mají co říci i současnému čtenáři. Pro dnešní uspěchanou dobu zaměřenou na honbu za výkony i „výkony“ může být inspirativní, kolik vynikajících matematiků a fyziků věnovalo svůj čas tomu, aby sepsali dílka kultivovaným jazykem, dostatečně přesným a přesto srozumitelným širokému okruhu čtenářů.

Po r. 1948 vydávání edic ještě krátce pokračovalo pod hlavičkou Přírodovědeckého nakladatelství zřízeného v r. 1949 na základě nakladatelství Jednoty. Dne 24. října 1951 Ministerstvo informací a osvěty definitivně zamítlo žádost Jednoty o udělení oprávnění vydávat neperiodické publikace a oznámilo, že na základě dohody mezi Ministerstvem informací a osvěty a Ústředím výzkumu a technického rozvoje bylo rozhodnuto, že vydavatelskou činnost v oboru technické literatury bude napříště provozovat stát prostřednictvím ÚVTR.

Sborník Jednoty českých matematiků (1897–1951, 20 svazků)

Původní menší vědecké spisy z matematiky, fyziky a příbuzných oborů s ohledem na aktuální stav domácí literatury

Knihovna spisů matematických a fyzikálních (1915–1918, 4 svazky)

Monografie zpracovávající novější vědecké otázky

Kruh (1925–1951, 16 svazků)

Díla českých a slovenských matematiků i překlady děl zahraničních odborníků, která popularizují matematiku a fyziku.

Cesta k vědě (1940–1951, 57 svazků)

Edice založená na popud členů JČMF určená studentům a absolventům středních škol a dalším zájemcům o matematiku, fyziku a příbuzné obory sehrála důležitou roli v samostatném vzdělávání v letech 1940–1945, kdy byly uzavřeny české vysoké školy.

Brána k vědě (1947–1951, 19 svazků)

Edice založená na podnět ředitele JČMF M. Valoucha určená studentům a širokým vrstvám zájemců o matematiku a fyziku

Svazky posledních tří edic s matematickou tematikou jsou digitalizovány a v průběhu tohoto roku budou postupně zpřístupňovány v České digitální matematické knihovně (www.dml.cz).